

tot de
Verkeelding

Jaarverslag 2021

Voorwoord

Stichting Tot de Verbeelding werd in 2015 opgericht door Eelco Romeijn en Carla Leurs. Zij vonden elkaar in de inzet van **Tot de Verbeelding**, om mensen met een fascinatie voor verhalen te verbinden en bijzondere vormen te zoeken voor het vertellen van die verhalen, waarbij de inzet van techniek niet wordt geschuwd.

Stichting Tot de Verbeelding (TDV) maakt verhalen mogelijk op een wijze die de verbeelding van mensen op een extra niveau aanspreekt, waardoor verhalen een wereld tonen zoals die niet eerder of misschien wel nooit werd gezien. Dat bereikt TDV door het produceren van fantasierijke media en events, zoals bijvoorbeeld audiotours waarin gesproken woord wordt ondersteund door eigen audiocomposities van muziek, geluidseffecten en soundscapes. In die audiotours wordt enerzijds een verbinding gelegd met de gewone wereld en anderzijds een nieuwe werkelijkheid geschapen. Voorbeelden van deze 'augmented reality' zijn een audiotour die rondleidt over het gebied van Noordoost in Amsterdam-Noord en een tour langs de Brandgang van Rotterdam vol historische verhalen en stemmen uit het verleden.

TDV had in 2021 twee grote projecten onder haar hoede: de afronding van de documentaire *Het Land van Hoboken* en *De Verhalenbank*. Laatstgenoemde is één van die initiatieven die nieuwe vleugels heeft gekregen, niet ondanks maar wellicht juist dóór Corona. We blikken in dit jaarverslag dan ook kort terug op een vruchtbaar jaar.

Namens Stichting Tot de Verbeelding,

Carla Leurs
Steurgebouw
Galileïstraat 15
3029 AL Rotterdam
06-51977108
spreek@totdeverbeelding.media
www.totdeverbeelding.media

Organisatie

Stichting Tot de Verbeelding
Steurgebouw
Galileïstraat 15
3029 AL Rotterdam

KvK Rotterdam: 63534749
<https://totdeverbeelding.nl/>

Bestuur

Wim Staessens (voorzitter) – directeur Theater Koningshof Maassluis
Johan Ong (secretaris) – multimedia designer bij Erasmus Universiteit
Erik de Boer (penningmeester) – Vopak

Team

Het vaste team van TDV bestaat op de eerste plaats uit oprichters Eelco Romeijn (digitale mediaproducer en cameraman) en Carla Leurs (schrijfster, subsidie- en fondsenwerver en evenementenorganisator). Samen leiden zij de organisatie. Tot het creatieve team horen onder anderen Ton van Erp (muzikant, componist en 'Gerauschmacher'), Perry Boomsluiters (documentairemaker) en Peter Hendriks (schrijver). Het zijn alle ervaren rotten in hun eigen vak, die elkaar aanvullen, uitdagen en versterken bij het maken van hun verhalende kunst.

Op projectbasis dragen kunstenaars van alle disciplines bij aan de projecten van TDV: professionele fictieschrijvers, stemacteurs, filmmakers, sound-designers, ontwerpers, programmeurs, uitvinders en techneuten.

Dankzij dit team kunnen we terugkijken op een uiterst succesvol jaar!

Activiteiten in 2021

1. Het verdwenen land van Hoboken

Vanuit liefde voor Rotterdam namen Perry Boomsluiters en Eelco Romeijn in 2020 het initiatief voor een online documentaire over het vroegere 'Land van Hoboken'. Dit stukje van de Rotterdamse binnenstad is - met onder meer Erasmus MC, Museum Boijmans van Beuningen, Kunsthal, Hogeschool Rotterdam en Museumpark - weliswaar een economisch belangrijk en drukbezocht deel van Rotterdam, toch is de fascinerende geschiedenis ervan slechts bij weinigen bekend. De film maakt de verschillende fases in de ontwikkeling vanaf 1800 tot nu inzichtelijk en schetst daarbij steeds de rol en betekenis van het gebied voor Rotterdam als geheel.

Volgens planning zouden de opnames starten in juli 2020 en afgerond worden in september 2020. Voor oktober 2020 stond de montagekamer gereserveerd en in november 2020 zou de film klaar zijn. Dat liep allemaal wat anders. Bij het maken van de film gooide een pandemisch virus roet in het eten. Na een flitsende start in augustus 2020 sloten de archieven, hielden gebouwen hun deuren dicht en was het soms wel heel lastig om mensen te interviewen. Sommige afspraken werden tot wel zes keer uitgesteld. Maar uiteindelijk is het toch gelukt! De film is geworden zoals de makers wilden: een kleurrijke, laagdrempelige maar ook diepgravende geschiedschrijving van een gebied waarop verschillende 'grote namen' hun stempel hebben gedrukt. In de ontwikkeling van dit gebied zijn de verschillende hoofdstukken in de ontwikkeling van de stad (en haven van) Rotterdam als geheel goed herkenbaar.

De film, met de definitieve titel **Het verdwenen land van Hoboken**, beleefde in september 2021 haar feestelijke première.

De film kreeg de nodige media-aandacht, vooral van organisaties en bewonersverenigingen in Rotterdam en is inmiddels in twee delen online te zien:

- Het verdwenen land van Hoboken. De stad rukt op: <https://www.youtube.com/watch?v=OG47ILd5B1c> (4177 weergaven)
- Het verdwenen land van Hoboken. De stad vult in:

<https://www.youtube.com/watch?v=0cmuRDSt9Ug> (1951 weergaven)

De documentaire werd mogelijk gemaakt door bijdragen van Gemeente Rotterdam, Erasmus MC, ERA Contour, Hogeschool Rotterdam, Bouwinvest en Prins Bernard Cultuurfonds.

2. De Verhalenbank

In 2021 nam De Verhalenbank opnieuw een grote vlucht. TDV kon vlak voor het einde van het jaar het 25e Verhalenbankje onthullen. Waarschijnlijk hebben de Corona-maatregelen opnieuw bijgedragen aan de groei en het succes van dit initiatief. De Verhalenbank biedt immers de kans in alle veiligheid – individueel en in de buitenlucht – mensen toch afleiding, amusement en literaire input te geven. Toch is Corona niet de enige reden voor het succes. De Verhalenbank krijgt een goede pers (zie bijlage) en bouwt gestaag door aan haar naamsbekendheid. Steeds meer gemeenten en organisaties melden zich dan ook bij TDV.

In 2020 werden er negen Verhalenbankjes geplaatst, in 2021 kwamen er dus zestien Verhalenbankjes bij. Naast Rotterdam en Vlaardingen werden er ook bankjes geplaatst op mooie plekjes in Haarlem. De auteurs zijn nog steeds [Jowi Schmitz](#) (vorig jaar gelauwerd met een Zilveren Griffel voor een kinderboek), [Lara van Rosendaal](#) en [Peter Hendriks](#). Onder de stemmenacteurs bevinden zich inmiddels grote namen als die van poppenspeler [Fred Delfgaauw](#) en theatermaker [Els Roobroeck](#).

De volledige lijst van [medewerkers](#) staat op de website, net zoals de locaties van alle [Verhalenbankjes](#).

Bijzonder om te vermelden is dat er, ter gelegenheid van het Jaar van de Taal, in [Herenwaard](#) een bijzonder Verhalenbankje kwam voor mensen die (nog) moeite hebben met de Nederlandse taal. En in [Feyenoord](#) kwam er een Verhalenbankje in de tuin van Leeszaal Vreewijk.

Een brede waaier aan fondsen en sponsors tekenden voor de financiering van de nieuwe bankjes. TDV ontving bijdrages van de Gemeente Rotterdam, Gemeente Vlaardingen, Deltaport, Erasmusstichting Rotterdam, Van der Mandele Stichting, Verzameling van Wijngaarden Boot, Gemeente Haarlem, Ruigrok Stichting, een anoniem fonds, Droom & Daad, Prins Bernard Cultuurfonds, Cultuur Concreet en Stichting ter Bevordering van Volkskracht.

Zie ook: Verhalenbank.eu

Visie op de toekomst

Het 2021 was een goed jaar voor TDV. En hoewel vooruitkijken lastiger is dan ook, lijkt de groei van de Verhalenbank - en daarmee van TDV - door te zetten. Er staan reeds Verhalenbankjes in de planning voor Utrecht en er zijn verschillende andere gemeenten geïnteresseerd. Niet zo gek, de bankjes staan er al, we hoeven er praktisch gezien alleen QR-code plaatjes op vast te spijkeren.

TDV had al vroeg iets te pakken waar veel kunstenaars of organisaties pas sinds kort mee experimenteren: de combinatie van een oeroude orale cultuur - het verhalen vertellen - met hypermoderne techniek als GPS-engineering en verfijnde geluidstechnieken en 'soundscaping'. Daarmee loopt TDV wat 'voor de troepen uit'. We verwachten met deze voorsprong ook in 2022 goed te presteren.

Bijlage

De Verhalenbank is actief op sociale media en kreeg behoorlijk wat aandacht van (landelijke) pers.

Eigen kanalen

<https://www.facebook.com/verhalenbank>

<https://www.instagram.com/deverhalenbank/>

<https://www.verhalenbank.eu/>

<https://soundcloud.com/verhalenbank>

Naar aanleiding van de plaatsing van de drie Verhalenbankjes in Vlaardingen was initiatiefneemster Carla Leurs te gast in het NPO Radio 5 programma **Zin in Weekend** - <https://www.nporadio5.nl/.../2021-05-01-zin-in-weekend>.

Geschreven pers

Er verschenen artikelen in Algemeen Dagblad, Trouw en de lokale Eilandkrant, zie hieronder.

Bedenker Carla Leurs scant een bankje aan de Rotterdamse Wouwerlaan. FOTO OTTO JONES

Luistervertellingen reportage

tekst Anton Slotboom

Verhaal dertien begint met een soort ruis. Dan, na pakweg twintig seconden waarin de spanning stijgt, begint een verteller. "Ook vaak ik dit zomaar, één ziel, en één wezen", zegt hij. "Tut die fatale zaterdagavond."

Waar verhaal dertien precies over gaat weet de luisteraar nog niet. Maar het nadere beeld draipt er vanaf. De beliden mannensoort gaat verder, met een licht Amsterdamse tongval. "In een fractie van een seconde veranderde alles."

In pakweg een minuut tijd ontlokt zich een verhaal over straatjonges in Belfast; een van hen ziet zijn vriendje sterven. Intussen zit de luisteraar op een houten stadsbank aan een Rotterdamse plus. Het uitzicht is serene: oude stadspanden omringen het water in een stille wijde. In plaats van Noord-Iers strijdgeluid hoor je hier Rotterdamse vanden kwakers.

Voor de luisteraar moet die 'een rosmoemen' zijn, 'een moment van magie', volgens Carla Leurs. Zij is initiatiefnemer van het project De Verhalenbank. Daarbij worden stadsbankjes als het ware geladen met verhalen, elk bankje heeft z'n eigen verhaal dat je kunt behuizen door de QR-code op de rugleuning te scannen. Elk verhaal heeft een eigen soundtrack. "Ik hoop dat mensen zo de pracht van een kort verhaal ervaren", zegt de bedenker.

Leurs zette het project op in coronatijd, met een klein creatief team, bestaand uit drie schrijvers, vijf soundtrack-karakters en verschillende stemacteurs. Dertien bankjes zijn nu voorzien van verhalen, honderd moeten dat er gaan worden, 'in een carroussel die straks elke maand een verhaal op-

Het spannende verhaal van het stadsbankje

Voor stadsbankjes verspreid over het hele land zijn literaire verhalen gemaakt. Wie de QR-code op deze bankjes scant, belandt zomaar in de oorlog van Belfast.

schrijft'. Ze klinkt het Belfast-verhaal straks misschien op een druk stadplein, of juist ergens op een volslagen afgelegen plek.

Luisteren met een zelf meegebrachte koptelefoon maakt de bankjeservaring extra intens, zegt Leurs. "Dan komt zo'n verhaal nog meer binnen. Het zijn ook niet zomaar vertellingen, maar theateral opgenomen stukken. Ik vind het prachtig dat je hier aan het water zit en een verhaal cadeau krijgt dat de werkelijkheid even anders inklaart. Ik hoop ook dat mensen nu het luisteren nooit meer op eenzellige manier maar zo'n plek kunnen kijken, omdat wij er met ons verhaal en extra lang aan hebben gewerkt. We creëren op deze manier een wereld achter een wereld."

Jeugdboekenschrijfster Jowi Schmitz is een van de auteurs van De Verhalenbank. Zij schrijft haar verhalen tot nu toe zonder specifieke bankjes in het vizier. "Ze kunnen overal landen", zegt ze. Toen er een verzoek van de gemeente Rotterdam binnenkwam veranderde dat. Voor een bankje op het Noorderplein in Rotterdam-Noord ging ze in gesprek met een oudere bewoner, meneer Snijders, en op basis van die gesprekken verzon ze vervolgens een verhaal.

"Meneer Snijders vertelde me van alles over die plek. Hij is een man in de leeftijd van mijn onlangs overleden vader, en de hoofdrolspeler in mijn verhaal is na een soort mix van meneer Snijders en mijn vader geworden." Ze glimft als ze iets ver-

klapt over de verhaallijn die ze bedacht. "In het verhaal heb ik meneer Snijders een vrouw gegeven".

Ook voor een bankje op een andere Rotterdamse plek schreef Schmitz een verhaal met de locatie op het oog. Dat verhaal gaat over een lukkenknecht en een verloren liefde, "gebaseerd op het leven van mijn neef, die lukkenknecht was".

Het is een magisch project voor een schrijver, vindt ze. "Autisten krijgen vaak verhaal, ingesproken door een acteur, weer terug, compleet met geluid eromheen. Ik ben erdoor betoverd gemaakt dat een verhaal na het schrijven zo nog iets heel anders wordt. Dat theater is heel gaaf."

Bankjes, zeker in de stad, zijn bovendien vaak vrij leuke dingen, vindt Schmitz. "Maar als je zo'n verhaal eenmaal kent en dus eigenlijk het geluid van zo'n bankje weet, dan wordt het je eigen plek. Dat is toch heel romantisch?"

Aan de Rotterdamse plus maakt verhaal dertien ondertussen de climax. "Op eens was hij dood", zegt de verteller. "Een verdwaalde kogel had zich in zijn achterhoofd gedrongen." De woorden hakken er zwaar in. "Oude verhalen zijn bedoeld voor luisterraam vanaf pakweg 15 jaar", zegt Leurs, die al zinspeelt op een soortgelijk project voor jongere kinderen. "De verhalen zijn nooit te spannend, of eng. Er is bijvoorbeeld ook een verhaal over een auto-ongeluk. Dat wordt wel gesuggereerd met geluid, maar heel subtiel."

Door de spannende wending begint het uitzicht op waterlilies en groen op het bankje bij verhaal dertien langzaam te vervagen. De blik gaat steeds meer op oriënting, zelfs het geluid van een overkomend vliegtuig, een snel naderender geworden geluid in die deel van Rotterdam vlak bij het vliegveld, wordt naar de achtergrond gedrukt. Iets is Rotterdam Belfast geworden.

Alle locaties van de verhalenbanken staan op verhalenbank.eu.

Verhalen voor bankzitters

Sinds vrijdag 11 december is één van de stadsbankjes op het Prinsenhoofd omgetoverd tot 'verhalenbank'.

Bewoners en voorbijgangers kunnen hier op hun gemak luisteren naar verhalen door met hun smartphone de QR-code op het bankje te scannen. Een verteller neemt de luisteraar dan mee op een avontuur naar een andere wereld, met een verhaal dat raakt, ontroert of blij maakt. Een verhaal dat fantasie prikkelt en tot de verbeelding spreekt.

Unieke luisterervaring

Alle verhalen zijn speciaal geschreven voor De Verhalenbank en zijn ingesproken door (stem)acteurs. De verhalen worden begeleid door een authentieke filmische soundtrack, wat zorgt voor een bijzondere luisterervaring. Een Verhalenbank is gratis te gebruiken en is toegankelijk voor iedereen in het bezit van een smartphone.

Meer informatie over de verhalenbank op: www.verhalenbank.eu

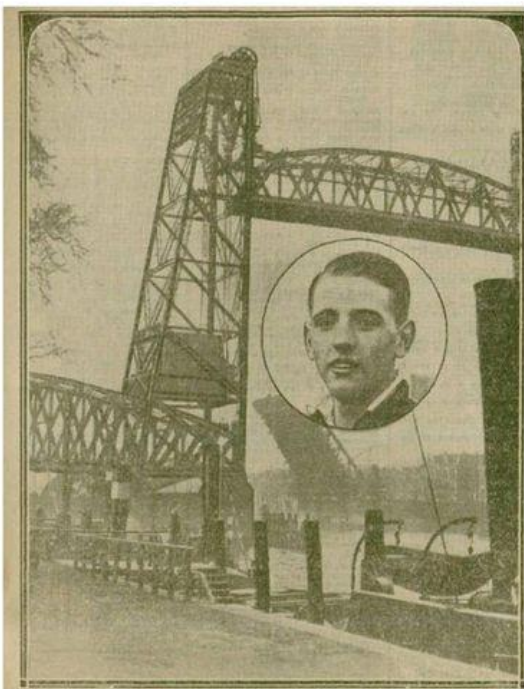
Zwerfkeitsjes

Je kan ze zomaar ergens op het eiland aantreffen: kleurige steentjes met een grappige tekening erop. In een bloempot, op een bankje, of in een perkje. Bewoonster Mariëlle Fortuin maakt ze. Neem het mee, of leg het ergens anders neer. Of plaats een foto op de facebookgroep: Kei Tof. #keitof

Wereldduik vanaf de HEF

Tijd van Toen - rubriek over de historie van het Noordereiland

Rotterdamsch Nieuwsblad 16 januari 1933 (blz. 17)

Op 14 januari 1933 zegt Lou Vlasblom tegen zijn moeder dat hij gaat zwemmen. Op zijn kamertje trekt hij zijn ketelpak aan, met daaronder zwemkledij. Met vriend Joop Wijmans gaat hij naar de Hefbrug over de Koningshaven waar hij vanaf wil duiken. Bij de brug klimt hij de spoorbaan op. Vriend Wijmans zal op de Koninginnebrug staan om de veiligheid van de sprong te bewaken. Als teken zal hij zwaaien met een witte handdoek. Als Wijmans het signaal geeft stopt Vlasblom een zakdoek in zijn mond zodat zijn adem tijdens de sprong niet wordt afgesneden, neemt een aanloop en omhoog springend zweeft hij tien meter bij de

toren weg. Dan kantelt hij en duikt de leegte in. Hij draait een salto en nog een. Met het hoofd tussen gestrekte armen schiet hij als een mes het water in. Het enige dat hij voelt is een tik tegen zijn gym-schoenen. Als hij boven water komt wordt hij opgepikt door een motorbootje en aan land gezet, waar een agent hem meeneemt naar bureau Nassaukade voor een proces-verbaal wegens het zonder toestemming lopen op de spoorbaan en een verbod op zwemmen in open water. De sprong vanaf 65 meter hoogte is een nieuw wereldrecord.

Peter Bakker
penm.bakker@gmail.com

Lege agenda

Vanwege de strengere maatregelen zijn er nu begrijpelijk even helemaal geen activiteiten. Het Huis van de Wijk blijft tot in ieder geval 19 januari dicht. Hulp nodig? Bel dan de Humanitas
Hulplijn:
010 - 3025 030 of
0800 - 4002 090.

Insta van de Maand

Foto: butterleyphotography.com

TWEE MINUTEN MET CARLA LEURS

Luisteren naar een verhaal op een bankje

Op een bankje in de buitenlucht luisteren naar een speciaal verhaal via een website op je telefoon of tablet? Dat kan op een van de Verhalenbanken, die sinds kort in Vlaardingen te vinden zijn. Eerder werden er al bankjes in Rotterdam omgedoopt tot Verhalenbank, zegt mede-initiatiefneemster Carla Leurs.

Wat is een Verhalenbank?

„Het is een bestaand stadsbankje op een mooie plek met daarop een metalen plaatje met een QR-code. Als mensen die scannen met een smartphone of tablet, komen ze op een website terecht waar ze gratis naar een verhaal kunnen luisteren.

▲ Carla Leurs.